

Hesło na lěto 2026: Wulkotna nadźija za nas

Hlej, wšitko sčinja nowe!

Zjewjenje Jana 21,5

Hdyž so kruch drasty skónčuje, njeje to žadyn problem za nas, přetož móžemy sej nowu kupić. Hdyž je mebl w bydlenju dodržany – tež to žadyn problem njeje. Zwjetša móžemy sej wěc spěšnje znova wobstarać, druhdy samo w lepšej kwalice. Hinak to je, hdyž so zub wotłama abo so komplikowany łamk kosće tak jednorje reparować njemóže. Je drje stary són ludźi, na zemi skónčnje womłodžacu studnju za wěčne žiwjenje namakać. We woprawdžitosći pak wěmy, zo njemóžetej so naše čěło a čłowječe žiwjenje w tutym zmysle wobnowić. Skóncowany zub móže lékař zwjetša technisce derje narunać a tež z čežkich strowotniskich krizow móžemy so husto zaso wustrowić. Z teho pak žadyn nowy čłowjek njenastanje – ani čělnje, ani duchownje. Při čimž nutřkowne zranjenja duše husto hišće wo wjele čěšo wuhaja.

Tajke bluzny móža nas druhdy čas žiwjenja přewodźeć.

To je woprawdžitosć našeho swěta a runje do tuteje reality wozjewja Jan, wučer a profet přenjeje křescanskeje doby, swoje poselstwo. Jana sameho bě tehdy romske knježerstwo jeho křescanskeje wěry dla ze swojeje domizny wuhnało. Daloko přeč wot swojich křescanskich bratrow a sotrow dyrbi na kupje Patmos wutrač. Žana rjana situacija! Ale runje tu slyši Bože słowo na wosebite wašnje. Chrystus sam zjewi so jemu we wiziji, kotruž zapisuje a na sydom wosadow swojeho ródneho regiona wusyla. „Hlej, wšitko sčinja nowe!“ – Z tutymi słowami Bóh Jana narěči, a tón je napisa, po tym zo bě do teho w swojej wiziji wšu čłowječu bědu widzał, kotraž hodži so jenož wumyslić.

„Hlej, wšitko sčinja nowe!“ – Tole je wobraz za nowu Božu stwórbu, hdyž tutón zwadžený a po wójnje pjany swět naše žiwjenje hižo wobwliwować njemóže. Bóh slubi, zo njewostanje naše žiwjenje na ze-

mi jenož krótki són abo jenož pódlanska epizoda přirody. Bóh přeprošuje nas na Jezusowym boku do swojeje wěčnosće, hdžež njebudu hižo žane horjo, žana wójna abo chorość a žana smjerć. „A Bóh zetrěje wšitke sylzy z jich wočow“ – tak rěka w předchadžacej štuće zjewjenja Jana.

Jan sam pak a mnohe generacije křescanow běchu přewědčeni: Tuta wěstosć je tak sylna, zo wona tež na wšě dny tu na zemi ze swojeje wulkotnej nadźiju wuprudža a zo naše žiwjenje skruća a z dowěru napjelnja. Žadyn čłowjek njewě, što jemu přichod přinjese. Cyły kontinent a tež naš swójski kraj stej w turbulencach, kajkež njejsmy zdawna hižo dožiwili. Wšojedne pak što přiidže: W nowym léće 2026 slubi Bóh, zo chce nas w radosći a horju přewodźeć a njesć. Na koncu budžemy překwapjeni, hdyž budže wšitko, štož našu wosobu wučinja, nowe a dobre, blisko našeho zbóžnika Jezusa Chrysta.

Krystof Rummel

Bóh praji:

Hlej, wšitko sčinja nowe!

(Zjew 21,5)

Foto: Katja Meyerowa

Zwada a wujednanje

Lube džeci, maće bratra abo sotru? A jeli haj: Wadziće so druhdy? Zawěsće nic! Abo tola?

Mojej synaj so skoro wšednje wadźitaj. Kóždy chce sylniši abo mu-

driši być abo lěpšu stawizničku powědać abo w hrě dobyć. Jenož při zrumowanju stwow nichto přeni być nochce. Škoda poprawom. Přiwšëm pak sej wšednje zhromadnje hrajkataj. Jeli jedyn faluje, potom je tamny njezbožowny. Tajcy bratra su!

Tež w bibliji je wjele sotrow a bratrow. Izaak a Ismael, Marja a Marta, Jakub a Ezaw. Józef měješe hnydom jědnaće bratrow! Zawěsće bě tam tehórunga wjele rozkory a staršej spytataj to wurunać. Józefowi bratra běchu zawisiwi a jemu napřečo tež chětro šamali. Nan lubowaše Józefa jara, dokelž bě najmlódši. Dari jemu na přikład wosebje rjanu suknu. Bratra so jara rozhorichu a předachu Józefa do Egyptowskeje. Zawěsće tutu stawiznu znajeće.

Wo tym, kak so Józef z wažnym poradžowarjom faraona sta, a to hačrunjež dyrbješe wjele strachow, nuzu a jastwo dožiwić, móžemy na mnoho stronach w Starym zakonu biblije čitać.

Jako Józef svojich bratrow po mnoho lětach zaso widžeše, bratra jeho njespóznachu. Józef pak wědžeše, što woni su. Skónčnje by móht so na nich wjećić. Je wón to činił?

„Tón pak je započal!“ Tak wusprawnitaj

so mojej synaj hustodosć za swoje zadžerženje druhemu napřečo. A potom je zwada wulka a naposledk so něšto skónčuje abo něchtó pišći. Staršej spytataj wurunać, tróštwac, haj wonaj tež swaritaj a napominataj, zo by zaso měr knježił.

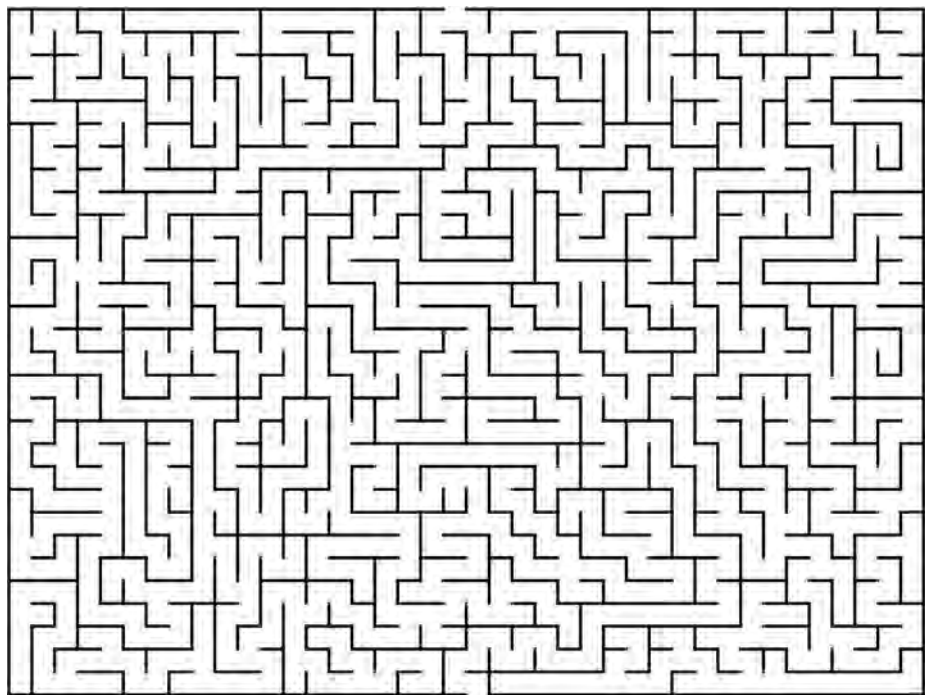
A Józef? Serbske přisłowo praji: Wjećenje je slódše hač mjedowa pomazka. Józef by móht svojich bratrow zničić. To pak njećini. Wón bratrow pruwuje. Inscenuje

padustwo a přisuny jim winu. Bratram je zatrach a su dospólnje poraženi. Zhoniwši, zo so bratra teho kaja, štož su něhdy Józefej naćinili, a zo chcedža samo město najmlódšeho bratra Benjaminu sami do jastwa hić, spóznaše, zo su so změnili.

A potom? Wšitcy so wobjimaja a sylzy radosće so ronja.

Přeju tež wam, lube džeci, zo byšće so z wašimi sotrami a bratrami přeco zaso wujednali.

Waša
Cornelia von Ruthendorf-Przewoski
(zeserbšćil Měrćin Bałcar)

Namakaće prawy puć přez labyrint? Copyright © 2025 Alance AB, <https://www.mazegenerator.net/>

Pokiwy

Přednoškaj wo putnikowarju

W Domje Zejlerja a Smolerja we Łazu pokazaja tuchwilu wustajeńcu „Młyn pod Małeje Sprjewje wot Hajeńca do Roholnja“. Składnostnje wustajeńcy přednošuje dr. Lubina Malinkowa pjatk 23. januara 2026 wo putnikowanju Kukowskeho młynka Jurja Wawrika w lěće 1842 do Roma. Přednošk započnje so w 17.00 hodž. w Domje Zejlerja a Smolerja a budže w němskej rěči. Džeń pozdžišo, sobotu 24. januara, so přednošk w serbskej rěči wospjetuje. W 19.45 hodž. přeprasy putniska hospoda w Chróscicach na wječork wo Jurju Wawrika a jeho putnikowanju do wěčného města.

Ekumeniski nyšpor

Po wjelelětnjej tradiciji su tež lětsa ewangelscy a katolscy křesćenjo přenju njedželu w nowym lěće, dnja 4. januara 2026, w 14.30 hodž. na ekumeniski nyšpor pře-

prošeni. Zhromadnje z kanonikom Witom Śćapanom a sup. Krystofom Rummelom swjeći so tutón w cyrkwi Našeje lubeje knjeje w Budyšinje. Po tym přeprasy so wutrobnje na hodowničku na Benowej žurli. Přihotowanski wuběrk wjeseli so na mnoho hosći.

Taize-spěwanje w Budyšinje

Wšitcy, kotřiž rady spěwaja a hudža, su wutrobnje přeprasy na ekumeniske Taize-spěwanje w Budyšinje wutoru, dnja 13. januara 2026, w 20.00 hodž. w Lutherowym domje na Hošic hasy 28. Rady móžeće swoje instrumenty sobu přinjesć.

Hłowna zhromadźizna zwjazka

Kaž w kóždym lěće zetkaja so zastupjerjo ewangelskich serbskich wosadow a w serbskej rěči aktiwni fararjo kónc januara na hłownej zhromadźiznje Serbskeho wosadneho zwjazka w Hodźiju. Mjez druhim so tu hospodarski plan zwjazka předstaja, diskutuje a schwali. Nimo teho wobřeča člonoj hłownej zhromadźizny terminowy plan wšitkich serbskich zarjadowanjow

ewangelskich wosadow. Termin je 30. januar 2026, w 9.30 hodž. na Hodzijskim kantorace.

Sup. Krystof Rummel, předsyda

Wosebite zarjadowanja 2026

31.01.2026

9.30 hodž. hłowna zhromadźizna Serbskeho wosadneho zwjazka w Hodźiju

10. - 12.04.2026

Serbski ewangelski kónc tydženja w Hainewaldze

13./14.06.2026

Serbski cyrkwinski džeń we Wojerecach

22.08.2026

swójbne pućowanje a dworowy swjedenj w Hrubječicach

31.10.2026

hłowna zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa

06.12.2026

14.30 hodž. adwentnička na Michalskej farje w Budyšinje

⇒ znamješka pak sće wosebje tež wy, lubi čitarjo. Trjebam vaše ideje, přeća, pokazki a nastawki. Mi je ważne, časopis tak dale wuwijać, zo wy tutón rady čitaće. Tuž wjeselu so nad kóždej mejlku abo telefonatom. Zawěsće tu abo tamneho tež wo nastawk prošu.

Pučowanie wjedže husto na wjeršk hory. Tam steji křiž. Wón dopomina na Jezusa. Tež to je dobry wobraz za naš ča-

sopis. Cil mět być, našu ewangelsku wěru skrućić a našu serbsku zhromadnosć posylnić. Tak kroču wćipna a wjesoła po swójim nowym puću jako zamóhwita redaktorka „Pomhaj Bóh“.

Přeju wšitkim čitarjam, dopisowarjam a dobroćelam časopisa ewangelskich Serbow Bože žohnowanje za wšitke nowe a znate puće a strowe nowe lěto 2026!

Katja Meyerowa

Pučowanie w Južnym Tirolu

Pučowanske znamjenjo

Křiž na wjeršku hory

Fota: Katja Meyerowa

Ewangelska mjeńšina w sekularnych towaršnosćach

Wot 13. do 14. měrca wotměje so konferenca w Halle na temu „MÓC – BJEZMÓC – SYLNI“. Zarjadowar je slědźerski centrum CES (křesćanski empowerment w sekularisce) teologiskeje fakulty Martina Lutheroweje university Halle.

W připowědźi rěka: „Ewangelske być – bjez wjetšiny w towaršnosći, ale duchownje sylni. W srjedźnej a wuchodnej Europje njejsu ewangelscy křesćenjo swoju wěru jako cyrkej wjetšiny žiwi, ale jako mjeńšina. Jich nazhonjenja z postkomunistiskej transformaciju, towaršnostnej změnu, prašenjemi identity, populizmom, ze zhubjenej do-wěru abo z poměrom k statej a towaršnosći wužaduja – a inspirěruja. Tute zarjadowanje přeprošuje wšitkich, kotřiž chcedža wo cyrkwi w přichodže rozmyslować – hač čestnohamtsce abo powołansce.“

Hosći wočakuja přinoški z Madžarskeje, Českeje, Pólskeje, Rumunskeje a Němskeje. Tež Serbske ewangelske towarstwo dósta naprašowanje, hač móhlo nazhonjenja ze serbskeho wobtuka předstajić.

Tehodla mam próstwu na was, lubi čitarjo: Přemyslujće wokomik wo sčěhowacych prašenjach (sami za sebje abo zhromadnje):

1. Što su moje motiwy so za ewangelske serbstwo angažować?
2. Zwotkel bjeru za to mocy?
3. Hdže widžu pobudźowace procesy mjez ewangelskimi Serbami?
4. Čehodla so z wida ewangelskich cyrkwjow w Němskej wudani, na situaciju ewangelskich Serbow džiwać?

Bych so nad wašimi wotmołwami wjeseliła a je sobu na konferencu wzała! Prošu pósćelće vaše wotmołwy hač do 21.01.26 na sčěhowacu mejlowu adresu:

cornelia.von-ruthendorf-przewoski@theologie.uni-halle.de

Wutrobny dzak!

Cornelia von Ruthendorf-Przewoski

Pytamy pomocnikow při hotowanju narodneje drasty

Naše džěći předstaja hižo wjele lět swjatočny ptačokwasny program staršim, džědam, wowkam a zajimcam w Haslowje na žurli. Z wjele angažementom a zapalom přihotuja so kubłarki a džěći na tutón wosebity wjeršk lěta. Za to wobłěkaja so naše džěći přeco tradicionalnje ewangel-ske a katolske serbske drasty.

Pytamy za hotowanje tutych drastow nuznje pomocnikow. Štó móže nas **28. januara 2026** podpěrać?

Dobrowólni pomocnicy njech so telefonisce (03 5937/82227) abo z mejlku (*kita.muschelwitz@online.de*) w Džěćacym domje při bačonjacym hnězdze w Myšecach přizjewja. Džakujemy so!

**pěstowarnja
Myšecy**

Bohu k česći a Serbam k wužitku

Trudla Malinkowa – 26 lět zamolwita redaktorka časopisa Pomhaj Bóh

Trudla Malinkowa je přenja žona po dzešač redaktorach časopisa Pomhaj Bóh a je najdlěši čas tute zamolwite dźelo wukonjała. W lěće 2000 přewza wona redaktorstwo a wot lěta 2002 měješe cyłkownu zamolwitosć za ewangelski časopis Pomhaj Bóh. Postara so wo wobnowjene grafiske wuhotowanje a rozšěri publikaciju wot dotal štyrjoch stronow na wosom. Pomhaj Bóh njewuchadžeše hižo štwórcłětnje ale měsacnje.

Za přenje 12-stronske jutrowne wudaće lěta 2002 pohnuwaše Trudla Malinkowa serbskich basnicow a basnikow so poetisce ze słowomaj postrowa Pomhaj Bóh rozestajeć. Beno Budar, Měrana Cušcyna, Róža Domašcyna, Marja Krawcec, Jurij Łušćanski, Kito Lorenc, Hana Wićazowa a Měto Worak su tehdy próstwje wotpowědowali a swoje mysle napisali, kotrež njewobjezuju so po słowach Trudle Malinkoweje jenož „...na postrow, ale wobjednawaja tež dalše temy wot reflektowanja wěry a wosobinskih začuow přez konfesionalne dźělenje křesćanow a Europu hač k wohroženej domiznje.“ (PB 3/2002) Basniske twórby wobohačiła je ze swojimi rysowankami Isa Bryccyna. A tež to je zašlužba Trudle Malinkoweje: Wona je wumělcow k nowym twórbam pohnuła. Na přikład je Kito Lorenc swoju baseń „Wjerš pomazy“ do swojich zběrkow zapřijał a ju čitarstwu tež w němskej rěči pod titulom „Auf einen Gruß“ spřistupnił.

W nimale kóždym čisle Pomhaj Bóh móžemy literarnu twórbu – baseń, skicu abo powědančko – čitać. Swoje přenje adventne powědančko sym napisała za hodowne wudaće 2003. Někotre powědančka su mjeztym w antologijach wozjewjene a jedne z nich do finšćiny přeložene.

K wšelakim přiležnosćam a róčnicam je redaktorka zapřijała basnje Juliusa Eduarda Wjelana, Jana Radyserba-Wjosele a dalšich znatych spisowatełow. Wosebje tež Handrija Zejlerja. Slědźo wo jeho swójbnych stawiznach je Trudla Malinkowa pobyla w Bad Aussee w awstriskim Salzkammerguće, hdžež je wopytała wudowu prawnučka Handrija Zejlerja. Prawnučk Martin Kirchschlager bě tam farar a wot 1969 do 1976 superintendent Steiermarki w Grazu. Akribisce a wulce zajimawje rysuje awtorka žiwjenje, situaciju a wobstejnosće swójbny w ewangelskej wosadze wosrjedź katolskeho swěta. (PB 8/2004) Bad Ausseeska wosada bu hakle spočatk 20. lětsotka založena.

Je drje wulki připad, zo bě załožer tuteje awstriskeje wosady farar Friedrich Sella, kiž bě do toho wot 1884 do 1895 był z duchownym w tehdy hišće serbskej Chrjebi. Jutry 1891 da wón přenje čisto časopisa

Pomhaj Bóh w Niskej čisćeć. Wukonješe redaktorstwo štyri lěta, doniž ze Serbow njewoteńdže. Wón skutkowaše w Južnym Tirolu a služeše wšelakim ewangelskim wosadam w Awstriskej, kaž tej w Bad Aussee, hdžež bu pochowany. Wšudže sej jeho wulce wažachu. 1911 promowowaše we Wienje k dr. teol. Bě tež wurjadny botanikar, wo tym swědči hišće džensa jeho 1913 založena Alpska zahroda w Bad Ausseeju. Wo nimoměry zajimawym žiwjenskim puću załožerja časopisa Pomhaj Bóh

poprawom njewočakuješ. Myslu tu na přikład na njedawno wozjewjeny nastawk Trudle Malinkoweje wo slědach Pomai Boga w durinskim Windehausenje.

Štož mje wosebje do čitanja pohnuwa, je temowa wšelakorosc časopisa a jeje dokładne a naročne přetworjenje. Hač su to stawizniske přinoški, duchowne rozpominanja, nowosće z cyrkwinskeho žiwjenja, literarne teksty, recensije, rozprawy, spominanja na róčnicy, aktualne powěšće, terminowe pokiwy abo rubrika za dźěći.

Trudla Malinkowa a awtorka Měrana Cušcyna

Foto: Katja Meyerowa

smy móhli čitać w decemberskim wudaću lěta 2010, tehorunja z pjera Trudle Malinkoweje.

Přez lěta je wona wjedła interviewy ze serbskimi fararjemi a dalšimi wosobami cyrkwinskeho žiwjenja. Je slědžiła na přikład wo poslednich serbskich fararjach we wosadach sakskeje krajneje cyrkwy, z čehož nasta samo serija.

Ze swojimi slědženjemi wo serbskich stawiznach a pomnikach je redaktorka ewangelski časopis wobohačiła, tež ze stykami k serbskim wupućowarjam w Texasu a w Awstralskej džensa. Tak zhonimy wo aktualnych podawkach w zwisku z wupućowarjemi, na přikład wo wotkryću pomjatnje tafle k počesćenju Handrija Kaplerja, jeničkeho serbskeho fararja, kiž je hdy do Awstralskeje wupućował (4/2024).

Zajimawe su tež džensniše wobkedźbowanja w zwisku ze serbskej rěču, hdžež ju

Wšo to dyrbi planowane a sčasom napisane być. Za to přeco spuščomnych awtorow namakać, njebě a njeje lochko. Ze swójskeho nazhonjenja wěm, zo je sej Trudla Malinkowa manuskripty dokładnje přečitała a z awtorku abo awtorom kóždu změnu dorěčała.

Jako dołholětna redaktorka je wona časopis Pomhaj Bóh w zmysle jeje załožerja a dalšich předchadnikow „Bohu k česći a Serbam k wužitku“ swěru dale wjedła a z naročnym inowatiwnym duchom napjelniła. Za to su jej čitarki a čitarjo jara džakowni. Sym sej wěsta, zo budže Trudla Malinkowa tež w přichodže časopis ze swojimi nastawkami wobohaćeć.

Wjeselimy so, zo mamy nowu redaktorku-naslednicu a jej poboku korektorku, kotrež stej zwólniwej redaktorstwo serbskeho ewangelskeho časopisa zamolwice dale wjesć.

Měrana Cušcyna

Edith Jurakowa z Malešec njeboha

Wutoru, dnja 28. oktobra – winowca, šerješe so powěsć, zo je Edith Jurakowa, serbska burska žona z Malešec na Božu prawdu wotešla. Z wuwzaćom swójbnych běše lědma někomu znate, zo Edith cyle bjez strowotnych problemow njeběše. Dosć wulki běše kruh jeje znatych po cyłej Hornjej Łužicy a wjele z nich běše prosće přeslapjeny, słyšo zrudnu powěsć.

Woblubowana wona wšudže běše a wšudžom wutrobnje witana. Jeje starobu (nimale docpětych) wósomawósmódzesat lět njechaše so nikomu tak prawje wěrić. Ale kak sta so wona, njewopušćiwiši w młodych lětach lědma jónu ródnu wjes Malešecy, z tajkej nadobnej a woblubowanej serbskej wosobinu? Mějo z tutym prašenjom tež swoje čeže, wobročich so na jeje dźěći z próstwom wo nadrobnosće žiwjenja njebohej.

Narodźila běše so Edith 8. małego róžka lěta 1938 do Rohlofec swójbny w Malešecach a to nic we wsy samej, ale na samostejacym kuble mjez Malešecami a Załhomom, w nowšim času „Łučne kubło“ („Wiesenhof“) mjenowane.

W cyrkwi w ródnych Malešecach farar Pawoł Albert mału Edith wukrći a ju wuchodźiwiši šulu tež konfirměrowaše. Šulske kubłanje dósta we wsy. Šula wot cyrkwe wulce zdalena njeběše. Hač k zakónčenju šulskeho časa doma na kuble pomhaše a zeznajomi so tak z dźělami w ratarstwie a wjedženjom domjacnosće. Zakónčiwiši šulu nastupi w Pillnitzu pola Drježdźan wyše ratarske wukubłanje, kiž po lětomaj z wuspěchom wotzamkny. Na dźělach w ratarstwie měješe swoje spodobanje a wosta ratarstwom swěrna hač do přewróta.

Bórže po zakónčenju wukubłanja wobhladowaše so wona za žiwjenskim partnerom, kotrehož z ratarjom a kublerjom Janom Jurakom z Malešec za sebje namaka. Bórže swjećeštaj kwas a založistaj sej swoju domjacnosć na kuble w Malešecach. Jako młoda burowka měješe Edith nětka wulku domjacnosć, zahrodu a zdźěla tež skót na starosći.

Edith Jurakowa

Foto: Arnd Zoba

Džowka Kerstin narodži so mandželskimaj jako přenja. Přidružichu so hišće džowce Doris a Henriette a syn Hagen.

Kedźbliwje měješe młoda burowka Edith z hodźinami dnja wobchadžeć, zo nimo wšěch winowatosćow za kubłanje dźěći a zhromadnosć swójbny hišće časa zawosta. Z džakownosću jeje mjez tym dorosćenje dźěći na tute podawki swójbneje zhromadnosće zhladuju.

Ale cyle so swójske zajimy, kaž hudźba, sport a serbska řeč a kultura njezanjechachu. K sportej tež słuša, zo namaka so džensa na Jurakec kuble w Malešecach sportowe studijo „Prima Klima“. Kaž wšitke druge ratarstwa přewza so tež Jurakec ratarstwo 1961 do prodrustwa. Hospodarske twarjenja burskeho kubla so hišće wěsty čas dale wužiwachu. Rozmachej so runacy přewrót lěta 1990 přinjeso tež nowe móžnosće Jurakec mandželskimaj: Edith a Hans (wšitcy, přeceljo, wjesni a znać wołachu jeho z tutej skrótsenku za němskeho „Johannes“) dowolištaj w lěće 1992 najstaršej džowce z přichodnym synom Christianom, sej do hižo njewužiwanje

hródže sportowe studijo zaměstnić. Zawěšćenje přichoda za twarsku substancu a zawěšćenje do přichoda sahaceho předewzaća! Dobre wuwíce sportoweho studija w poslednich lětach mandželski Jan hišće dožiwi – wón zemřě w lěće 2008, jedne lěto po zlotym kwasu.

Ale tež na Łučnym kuble zawostaji přewrót swoje slědy: Młódšej swójbnej, Henriette a Hagen so tam zadomištaj a ponowištaj třěchi hródže a bróžnje. K sportej móže so tež ličić, zo so konjenc na dworje zaso z wotpowědnym skotom pjelnješe a Edith na swoje lěta njehladajo hišće jěchać a zapřah wodźić nawukny.

Dokładny datum wjace njewěm, ale běše to snano spočatk lěta 2012, zo sym so z Edith zeznajomił. Zetkanje běše do započatka wječorneho koncerta na žurli Serbskeho muzeja. Wuhladachmoj z mandželskej naju swaka ze žónskej sedžo. Postrowich ju serbsce: „Dobry wječor, ja sym Arnd z Bukec!“ Wotmołwa běše: „Dobry wječor, a ja sym Edith z Malešec“. Běše hnydom wzajomneje sympatije. Dožiwichmy po tym z wjeselom wjele rjaneho zhromadnje. Z přenjeho zetkanja wurosćaca nadźija na wobšěrnju serbsku bjesadu so njespjelni. Rěčeše a zrozumich ju. Štož chcyše prajić, trajaše dlěje, nic jenož, hdyž za słowami pytaše. Tajke něšto je k wobkedžbowanju, hdyž rozmołwny partner nima móžnosć wšědnego rěčneho zwučowanja. Tež wšědnje sluchanje Serbskeho rozhłosa njeje k wurunanju teho kmane. Rozprawješe mi z wjeselom, zo je zaso jednu z wote mnje napisanych stawizničkow do „Pomhaj Bóh“ čitać zamóhla a wšitko zrozumiła.

Edith běše w dospołnje serbskim wobswěće wotrostla a tola so jej njehladajo wšitkeje prócy a pospytow njeporadzi, swoju maćernu řeč swojim dźěćom dale dać. Wotpowědna klima w tutym času za tajke předewzaće w Malešecach skerje njeběše. A zawěsće so staw wužiwanja serbskeje řeče přez wulke prodrustwowe džělowe brigady tola nimale zadusy. Njehladajo wšeho teho je jej pak stajnje z wjeselom było, hdyž nahladny džěl z jeje 16 wnučkow a prawnučkow we Malešanskej Witaj-pěstowarni trochu serbsce rěčeć nawuknje.

Tučasny staw znajomosćow serbskeje řeče w Malešecach ju njewottrašeše, so na wšěch so skicacych polach za zachowanje serbskosće w Malešecach zasadźować. Jako člonka Domowinskeje skupiny a jeje předsydstwa, móžeše tež tu na wužitne džělo hladać.

Rozzhonowachmoj so z Edith na dostojnej žarowskej swjatočnosći 17. nazymnika w cyrkwi w Malešecach. Po naju próstwje běchu seku w serbskich barbach naju narownemu kwěćelej přitryknyli.

Arnd Zoba z Bukec

Zajězd do Malešanskeho sportoweho studija

Foto: Katja Meyerowa

Adwentnička serbskeje wosady

Na druhej adwentnej njedźeli, 7. decembra, woswjeći so w Budyskej Michałskej adwentnička serbskeje ewangelskeje wosady. Něhdźe 30 wěriwych bě so popołdnu ke kemšam ze serbskim superintendentom Rummelom zetkało. Wón předo-

waše wo wšelakorych widach na přichod a zachodnosć, zo pak we wěrje a w Chrystusu woprawdźity njezachodny přichod leži.

Po wuzwonjenju poda so wosada k adwentničke na faru a sej tam při kofeju a ty-

kancu adwentne kěrluš a spěwy ze Zernički a Spěwarskich zaspěwa. Leńka Meyerec z Münstera wobrubu popołdne wuškne na akordeonje, kotryž běše sej hakle před lětom jako nowy, jej dotal njeznaty instrument za nazwučowanje wubrała.

Při bjesadze wozjewi Marka Maćijowa, zo zamó nowych řečnikow za nahrawanje „Słowa k dnjej“ zdobyć: Kito Malink ze Slepoho, Leńka a Lukaš Meyerec z Münstera a Hanku Krawcec z Wuhnjowa budu w přichodze w rozhłosu słyšeć. Tute chwalobne womłodženje zaruči kontinuitu serbskeho ewangelskeho słowa w rozhłosu.

Wo organizaciju adwentneho popołdnja a čelne derjeměće běše so Měrćin Wirth ze swójbu zhromadnje z Terezu Bejmakowej a Gabriełu Gruhlowej postarał. Jim wutrobne zaplać Bóh!

Po zhromadnej modlitwje rozžohnowaše so wosada a poda so do hodownje wupyšeneho města Budyšina. **Benjamin Wirth**

Adwentnička na Michałskej farje

Foto: Katja Meyerowa

Adwentna namša w Huštanju

Juž k stwórtemu razozu jo se swěšila na 2. nježeli pšichoda serbsko-nimska namša w Huštanju/Wüstenhain pši Grabicańskem jazorje/Gräbendorfer See. Wěcej ak 40 namšařkow a namšařow jo pšichwatało 7. decembra zeg. dweju do ředneje wej-sańskeje cerkwy, kenž jo natwarjona z pólnych kamjenjow.

Čłonki serbskeje wósady su pšigótowali namšu z farařku Astrid Schlüterowej. Hartmut Leipner jo měł dwójorěcnu liturgiju na starosći a jo znova pšigótował namšařski zešywk ze serbskimi a nimskimi liturgiskimi a spiwnymi tekstami ako teke z adwentnej scenu w nimskej řezy, aby ju

mógali wósadne sobu cytaš. Ewangelium jo serbski cytała Anna Kosacojc-Kozelowa. Wósadna farařka jo prjatkowała w nimskej řezy na słowa swětego Lukasa (21, 25-33). Wjelgin suwerenje wustupili su Wšykne sobustatkujuce w serbski pšedstajonem adwentnem grašu „Njebjaske wobradowanje“. Su to byli Kito Kozel (powědař) a Wilhelm-Kełojc familija: Janoš (Bóžy głos), Wanda (janžel) a nan Hanzo (janžel Gabriel). W slězynje statkowała jo maš Sandra, kenž jo janželowej kostima zgótowała. Serbske graše pšigótowała jo Christiana Piniekowa. Wóna jo kus teke nazwucowała a ako janžel sobugrała. Grajarje a grajarce su stojali rozdrošćone pó cerkwi, pši hołtarju, na hołtařnej prjatkarni, pši pulše, pši cerkwinych žurjach a na emporje. Akustika w cerkwi jo wjelgin dobra, tak až jo nastał zašišć pówažneho njebjaskego rozgrona mjazy Bogom a janželami, kak by mógal Messias-wumóžnik na zemju pšiš.

Teke muzikaliski jo namša była swětocna a poľna pšedgódownego wjasela. K tomu pšinosowali su Kati Sprigode, kenž jo solo spiwała serbske kjarliže, ju pšewóžowała jo na akordeonje Grzegorz Klemba. Pši nejwěcej wobľubowanem kjarližu „Na póli su pastyrje“ su wósadne spontanje refrain sobu spiwali. Namšu na e-pianje pšewóžowała jo Wolfgang Noack.

Pó namšy su w derje wugřetem stanje pšed cerkwju sajžali kafej, tej a šople wino z dogódownym pjacywom, kenž su žeńske domowniskego towaristwa z lubosću pšigótowali. A w adwentnej stojnicy su póbi-

towali samopjacone placki, basłone janžeľe a stykane gaľuzki ze swěcku. Pšinosowali k tomu, až jo se adwentne wótpołdnjo w Huštanju znova wjelgin derje ražilo, su čłonki wósady Grabicańske jazoro, kupka Serbska namša, tamnjejše Domowniske towaristwo z jogo pšedsedarjom Frankom Paulischem a Spěchowañske towaristwo za serbsku řeč w cerkwi. Za RBB Serbski program 8. decembra (https://www.rbb-online.de/radio/sorbisches_programm/beitraege/psinoski-z-nasogo-programa-beitraege-aus-dem-programm.html) jo teke rozpšawiła Marja Elikowska-Winklerowa.

Christiana Piniekowa

Pši słyncnem wjedrje zwóni namšu Hanzo Wilhelm-Keł, kenž grajo janžela Gabriela.

W huštańskej cerkwi zgromažuju se namša-ře a namšařki. Foše: Christiana Piniekowa

Powěsće

Slepo. Njedźelu, 1. adwenta su w kemšach w Slepom kaž kóždy lěto Slepjanske džěćatko wužohnowali. Runočasnje modlachu so za wšitke druge džěćatka, kiž su w adwentnym času we wsach Slepjanskeje wosady po puću. Dwurěčne kemše w połnje wobsadźenej Slepjanskej cyrkwi swjećešćej Slepjanska fararka Jadwiga Malinkowa a wikarka Sophia Dollanec.

Hodźij. Pjatk, 12. decembra zetkach so młodži a stari na kantoraće w Hodźiju, zo bychu sej zhromadnje adwentne a hodowne spěwy zaspěwali. Přeprošyło běše so na „němsko-serbske adwentne spěwanje“ a tuž so někotre spěwy z němskimi a serbskimi štučkami zaspěwachu. Spočatnje zhonichu přitomni, kak so serbske pismiki wurjekuju. Po tym mějach wšitcy wjeselo při spěwanju. Na koncu zaklinčachu spěwy samo w šěsć wšelakich rěčach.

Měrcin Krawc přewodžeše spěwanje na gitarje

Foto: Měrcin Krawc

Bukecy. Dnja 5. decembra su w Bukečanskim gmejnskim zarjedźe fotowu wustajeńcu wo drasće ewangelskich Serbow Budyskeho kraja wotewrili. Fotograf Tilo Aé z Brandisa pola Lipska běše w meji a nowembru holcy a žony Bukečanskeje

wosady fotografował. Na 18 fotach su wšelake warianty drasty widzieć. W Bukecach chodźachu holcy a žony hač dosředź 19. lěstotka w ewangelskej drasće Budyškeho kraja. Po tym so wona poněčim ze wšědného žiwjenja zhubi. W lěće 1994 załožichu w Bukecach drastowu skupinu, kotruž su składnostnje 800lětného jubileja Bukec w lěće 2022 wožiwili. Rejowansku a swjedžensku drastu mjeztym tež při wozroźenym mejemjetanju wužiwaja. Wustajeńca je hač do meje w gmejnskim zarjedźe widzieć.

Wotewrjenje fotoweje wustajeńcy wobruhi Steffen Kostorž na dudach. Foto: Jurij Helgest

Budyšin. Dnja 13. decembra wuhotowa chór 1. serbskeje kulturneje brigady zhromadnje ze Serbskej komornej filharmoniju SLA a hóstnymi solistami swój adwentny koncert pod nawodom Judit Kubicec. W połnje wobsadźenej Marje Marćinej cyrkwi zaklinčachu mjez druhim wurězki z oratorija „Zyma“, hornjoserbske hodowne twórby kaž tež delnjoserbski a francoski spěw. Wjeršk bě „Serbska adwentna kantata“ Feliksa Brojera. Komponist sam bě přitomny a zahorjeny wo wysokej kwaliteće koncerta. Z dołhim přikleskom mytowachu připosłucharjo hudźbnikow. Postrow a duchowne słowo posředkowaše superintendent Krystof Rummel.

Dary

W nowembrje je so darilo za Pomhaj Bóh 150 eurow a 10 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelej.

Spominamy

Před 200 lěty, 21. januara 1826, zemře farar a superintendent **Jan Jurij Vogel** w Mužakowje. Wón narodži so 1739 jako syn šewca w Trjebjeńcy pola Bukec, wopyta gymnazij w Zhorjelu a studowaše teologiju, filologiju a přirodowědu w Göttingenje. Po třoch lětych jako domjacy wučer w Budyšinje powoła jeho stawny knjez von Callenberg za dwórského předarja do Mužakowa. Tam sta so 1775 archidiakon

a serbski předar Mužakowskeje wosady. Wot lěta 1776 bě superintendent a z tym zdomob generalny inspektor šulow w Mužakowskim knjejsťwje. 1777 wozeni so z džowku clownika ze Zhorjelca. Z mandźelstwa wuńdže šěsć džěć, z kotrychž štyri do nana zemrěchu. Jan Jurij Vogel bě rozswětlerski spisowaćel a sobustaw wjacorych wučenyh towaršnosćow. Jako senior pčołarskeho towarstwa Hornjeje Łužicy zaběraše so intensiwnje z pčołarstwom, při čimž džělaše hromadže z fararjom Hadamom Bohuchwałom Šerachom w Budyšinju. Z přiběracej starobu wón woslepi. Na starym kěrchowje w Mužakowje su zbytki rownišća jeho swójby zachowane, kiž maja napis „Superintendent Vogel-sches Erbbegräbniss“. **Trudla Malinkowa**

Přeprošujemy

04.01. 2. njedźela po hodžoch

- 10.00 serbsko-nimska muzikowa namša w Žylowje (faračka Köhlerowa)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)
- 14.30 ekumeniski nyšpor w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje (sup. Rummel, kanonik Šćapan), přizamknje so hodownička na Benowej žurli

07.01. srjeda

- 19.00 Bjesada w Hodźiju

12.01. pónđzela

- 15.00 přědne zmakanje žěłoweje kupki Serbska namša a pósejženje předsedařstwa STSRC w Serbskem wósadnem zmakanišću w Chmjelowje

18.01. 2. njedźela po Třoch kralach

- 08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. n. w. Malink)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

25.01. 3. njedźela po Třoch kralach

- 10.00 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (farar Malink), přizamknje so wosadny piknik w farskej bróžni

31.01. sobota

- 09.30 sobustawska zhromadźizna Serbskeho wosadného zwjazka na kantoraće w Hodźiju

W februaru wusyla so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

01.02. Poslednja njedźela po Třoch kralach

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink) z kemšemi za džěć (Leńka Meyerec)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. n. w. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Farski puć/Pfarrweg 6, 02633 Hodźij/Göda; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privateweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Zamolwita redaktorka: Katja Meyerowa, Ossenkampstiege 53, 48163 Münster (tel. 0251 7775977, e-mail: Redakcija@PomhajBoh.de)

Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc

Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Budyšin

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowneho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Lětny abonement plaći 15 eurow.